

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 12. Apud Ibitirambetanos Guairaniæ populos Socii Divi Xaverii sedem
construunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Religiosus.

Penitentia.

Mentis ariditas fortiter tolerata.

Mendacii horror.

CAPIT
XI.
Apud Ibitirambetanum
Guairanæ
populos Socii
Dni Xaverii
sedem
construunt.

Ibitirambeta
mons.Ibitirambeta
tanorum
crudelitas.

aquam ori admovit: dicere solitus quodvis potius tormentum toleraturum se, quam minimum religiosarum legum apicem volens infringere. Dicta factis aquavit: nam nullam Instituti nostri regulam ab quoquam in Guairania omisisse visus est. Veniam generalem, dandi reculas & recipiendi, sibi fieri constanter recusavit; compendia illa veniarum generalium inter meritorum dispendia reponens. Dicere auditus est, si juberetur, se sua Cruce & precum breviario tantum armatum, per sylvas & loca sola sine viatico aliisve instrumentis ad fundanda nova oppida profecturum; quod in animum induxisset suum, obediendi & ex Divina Providentia pendenti nihil deesse posse. Nanyquam Ethnologeterium adivit, quin lucem caelestem à Patre luminum pro penitentibus peteret. Quotidiè antequam in lectulo ad quiescendum se componeret, aperta cubiculi janua, ad quatuor oppidi angulos quater Cruce ducta Deum impensè rogabat, ne permitteret ab quoquam quidquam contra Divinam legem committi. Cupediarum tam abstinens semper fuit, cum aderant, quam non cupiens, cum aberant. Frequenter sibi à Majoribus suis veniam fieri postulabat, ut remotà culcitra super nudos asseres quiescere liceret; si repulsam patiebatur, hilariter respondebat, malle in linteaminibus Majorum voluntate, quam suam super nudam humum noctem transigere; ne ipsi illud exprobraretur, Vinum tuum mixtum est aqua. Adeo estimabat Indicam missionem, ut dicere soleret, sortem suam cum quantavis dignitate non commutaturum. Tantius vir toto sexennio, quo in Guairania sub Christi vexillo meruit, ne unà quidem vice sensit animum caelestium earum consolationum pabulo refici, quibus frequentè solent Apostolici viri inter medios labores uberimè recreari: sed inter orandum immenso semper panè tadio & tristitia obruebatur, adeo ut assereret multoties, sibi videri ad remos trahi, cum pulsus campana ad orationem dabatur: nullo tamen die omisit ad Meditationem se preparare, nullam toto eo tempore Exercitiorum Dni Ignatii, ut vocant, additionem neglexit. Et cum audiret Sociorum animos frequentè caelitus immissis deliciis pasci, suo se humilitatis pallio involvens, submitto capite usurpabat illud: Gaudeant bene nati. Sed quamvis careret palpabilibus illis illecebris, tamen caelestes immissiones tristitia velo & tadio nebula involuta sapè recipiebat, quibus ad constanter agendum & bibendum calicem Domini erudiebatur. Pendebant Socii ab ore dicentis, dum de rebus Divinis disserteret. Christi actionibus omnes suas actiones sigillatim, ut hæc ab illis pretium sumerent, uniebat: quod exercitium in nullo opere per totum sexennium prætermisit. Sed longè illud mirabilis est. Integri anni errata Sacramentali Confessione expians, cum nihil certe noxæ exhiberet, ne in irritum Sacramentalis absolutio caderet, jussus est ab Sacerdote de mendaciis præterite vitæ confiteri. Cui ille ingenuo candore respondit, totà vità ne semel quidem fuisse mentitum. Certè si omnis homo mendax, ut reverè est, quidni hunc hominem, in aula educatum, Angelum dicimus? Paulo ante mortem ab Provinciali impetravit ad Taitaobe regionem, omnium quotquot tum temporis erant periculosissimam, mitti; ad quam dum se accingit, in Cælos, uti speramus, quadragesimo secundo ætatis anno evocatus est. Octavo post anno, pileus quadratus, Religionis insigne, cum quo sepultus fuerat, dum ossa ejus aliò transferenda effoderentur, integer omnino in sepulchro repertus est: creditumq; illud præter morem evenisse, quod ipse iteratò Societatem ingrediens ostendisset, quam sincerè eam amaret.

PAULO antequam Vasæus moreretur, Antonius Ruisius, Josephus Cataldinus & Didacus Salazarius ad Ibitirambetanam regionem Christo subjugandam se accinxere. Guairania enim omnis in campestram & sylvestrem divisa est. Sylvestrem ab multis annis Societas excoluerat. Ad campestram verò hætenus penetrare non potuerat, ob feritatem gentis, hospites crudeliter devorantis, & fines suos contra externam vim pertinaciter bello tutantis. Ibitirambeta mons est sylvofusus in confinio utriusque Guairaniæ, ab incolis sic dictus, quod ex longinquo spectantibus capitis humani, è mento lapidem pro barbula exerentis, speciem referat. Circa eum montem multi Ethnicorum pagi visebantur, è quibus simul junctis palam erat numerosissimum oppidum conflari, & ad campestris populos gradum fieri posse. Superiori anno hujus montis accolæ Pipirium, ab Josepho Cataldino legatum, crudeliter maceraverant, & sylvestrium Indorum quamplurimos, variis occa-

sionibus

tionibus interceptos affatosque, solemnibus conviviis devoraverant. Præcipuum enim gentis oblectamentum antropophagia est. Ubi ergo superatis summâ difficultate Tibaxivæ fluminis præcipitiis & scopulis, circa eorum fines Socii exscensionem fecere, Neophytos Sociorum comites ingens timor corripuit, præsertim quòd Taitetus, inter Ibitirambetanos crudelitate famosus, paulò antè occurrens. Ruifio affirmasset, si ad populares suos progredi auderet, ab multis hostiliter exceptum iri. Non defuere tamen, qui, Pipirii exemplo, de Sociorum adventu ad Antropophagos nuncium perferre vellent. Sed Ruifius & Cataldinus gloriosi periculi palmam nemini concedere volentes, relicto ad curam cymbarum Didaco Salazario, iussuque si mactarentur, secundo flumine fugere, cum pauculis Neophytis amore Christi vitam spernentibus terrestre iter arripiunt. Diu omnes, locorum imperiti, in incertum per sylvas littorales erravere, donec incidere in hominem picto dæmoni quàm Indo similiorem, qui Angeli vices subiens, in se recepit Socios in pagum suum inducere, dummodò sineretur prius ad populares suos ire, ut eorum animos ad hospites benevolè recipiendos inclinaret: denunciando magnum vitæ discrimen adituros, nisi se prænuncio uterentur. Sed Socii, periculum improvisi adventus tentare, quàm consultandi Barbaris locum dare, tutius arbitrati, Barbarum præire iussu pone subsequuntur; & eodem die primum Ibitirambetanorum pagum audacter subeunt: cujus pagi incolæ, quamvis ab crudelitate abstinerint, tamen diffidentiam ostentantes negarunt, Socios apud se retinere velle, ne, iis receptis, Indorum abactores subsequerentur. In eo rerum statu, alterius pagi Casiquius, auxilium Ruifio adpromittens, spem fecit rei bene gerendæ: quocirca, evocato è portu Salazario, Socii futuri oppidi aream designant, templum fabricant, & concurrentibus è vicinis locis multis mortalibus, rempublicam instituunt. Qua in re versantibus trepidum nuncium adfertur de variarum factionum conspiratione, & præsertim eorum, qui superiori anno Pipirium trucidaverant: unam omnium vocem esse, advenas de medio tollendos, ne grande malum toti Provinciæ adveherent: probaturos se tandem, num carnis Sacerdotalis sapor ab aliorum hominum pulpa differret. Et jam non toto milliari Barbarorum copiarum aberant, cum Ruifius ad Cataldinum, templi fabricæ occupatum, accurrens, Divi Ignatii Martyris verbis eum appellans: *Hodie, inquit, dentibus leonum molar, vita hic dies, ô pater, nobis ultimus erit.* Cui Cataldinus, ab opere incepto non desistens, tanquam si periculum nihil ad se pertineret, summâ animi pace respondit: *Sicut fuerit voluntas in Cælo, sic fiat:* quam æquanimitem Casiquius advena miratus, proprio gradu ad hostes se confert, conventisque eorum ducibus Cataldini intrepidum dictum refert. Quo audito, hostes panico metu attoniti sese in fugam proripuerunt. Interrogati verò cur exercitus integer ab pauculis advenis & inermibus fugeret, unanimiter respondere, grande sibi malum timuisse ob Cataldini dictum mortem spernentis, & aliorum Sociorum fugere renuentium virtutem. Hæc nebulâ eventilatâ, serenitas tanta subsequuta est, ut oppidum pacificè ædificari, & Divo Xaverio solemniter consecrari potuerit. Ad quod habitandum non tantum vicinorum populorum incolæ, sed etiam ipsimet, qui arma sumplerant, remotique populi tantâ numerositate concurrerunt, ut sesquimille reductorum familiarum aliquando censuræ sint. In hoc oppido Josephus Cataldinus ab Ruifio relictus ostendit quantus esset, dum in perversissima & ab omni consortio remotissima regione, per annum integrum solus perseverare ausus, nec solitudinem, nec instantia quotidie pericula, nec omnium rerum inopiam, vel verbulo questus sit. Sed Ruifius & Salazarius difficiliorem hæc ad Taitaobæ terras expeditionem suscipientes, grande decus nostræ Religionis peperere.

DE Taitaobæ terris hæc fermè reperi. Huibaius, Guaraniæ fluvius sub Capricorno, Paranae se immiscens, triginta ab ostio leucis Villaricam, Hispanorum urbem, & non longè procul octo Indorum oppida ei subcensita, alluit. Suprà hæc oppida flumen ex alto delabens ultrà navigare volentes objecto præcipitio prohibet. Quod præcipitium Taitaoba confederatiq; Casiquii pro muni-

Antonius
Ruifius &
Josephus
Cataldinus
mortem con-
taminant.

Ab Ibitiram-
betanis reci-
piuntur.

Oppidum
condunt.

Ad mortem
quærentur.

Fortitudinis
ostentatione
liberantur.

Mille & quin-
genta fami-
lia reducuntur.

CAPUT

XII.

In Taitaobæ
terrarum
aditu Anto-
nii Ruifii
comites se-
ptem ma-
ctantur.
Taitaoba pæ-
tris.